

La sera da pustretsch

In maletg dalla veta purila ord nossa biala Val Tujetsch.

Quei studi cultural en fuorma da skizza, ha Guglielm Gadola, Mustér, scret sin fundament d'in fragment da pader Baseli Berther sco era sin fundament dad autras notizias cultur-historicas ord la Val Tujetsch.

Ei va encunter Sogn Martin. Igl atun ei staus emperneivels, bial'aura e ditg buca neiv. Il graun ei staus setschurius ora stupent sils chischners; ins ha fatg tgunsch da scuder ed ei ha engarnau pulit, malgrad ch'igl uost veva giu schau suenter empau cul sulegl. Il pastg digl atun ei staus d'engrau e per cletg han ils armauls saviu guder ditg quel uonn. Cauras e nuorsas cuostan aunc pauc. Il davos temps han ins saviu far bia emperneivlas lavurs digl atun, che spargna da far la primavera. Ir ad uaul, better ora grascha els mises ed en aclas, trer si zuolc e tscheu e leu ein umens sepostai sper ina muschna per runcar ora quella - buca la pli malnizeivla lavur. Cul far ora ieli va ei era encunter la fin ed ils giuvens ston tener adaquen las seras, sch'els vulan aunc gidar enzatgi a struclar e litgar ieli. Ins auda aunc tscheu e leu ord in nuegl ni zona isolada la canera dil spatlar glin, nua che sgarscheivlas figuras stattan davos il pei e smeinan cun vigur la spatla, denton sco detg mo tscheu e leu da quellas, ch'eran s'entardadas ni che levan far quitar, ch'ellas hagian pli bia che las autras. Las biaras han gia daditg rugalau naven quella lavur e miran denteren cun veseivla satisfacziun sils biars e bials pops, che vevan dau gronda e liunga lavur, denton bi, alv glin havein nus uonn e lu in entir bried pieun d'ieli sper ina biala partida paun d'ieli, ch'ins veva daditg destinau da dar in ton als vadials ed in ton ad in auter, ch'ins veva mess en avon cuort temps ad engrasch.

Ei era pia stau in bi atun, era in pulit onn en general, andantamein fretg ed ils tiers han ins era saviu vender per prezis ordinaris, buca extravagants, quei buc, mo ei tergeva. Ils purs savevan esser cuntents ed ei fuvan era, mo il temps da Sogn Martin leventa adina si agens sentiments - ils deivets. Duront igl onn san ins plitost scurlar giu da dies quels patertgaments, ins sa schar ruclar empau e - biars laian era - mo da Sogn Martin, cheu vegnan ils nuvs el petgen e mintga galant um enquera e sesprova da far ora quels, sinaquei ch'ins sappi teisser vinavon e ch'ei detti ina buna teila.

In dils emprems deivets, ch'il pur da Tujetsch rugalescha ei adina il quen d'alp. Il bia la dumengia avon ni grad suenter Sogn Martin, cheu vegn ei tagliau pustretsch da mintga caschada tier il cautegia e quei ei mintgaga ina sera, che porta empau veta denter ils purs.

Ei era gl'empren onn, che las treis caschadas da Val Val havevan giu empruau in niev cundrez, da numnadamein pladir ensemen la fumeglia d'alp e da purtar ils cuosts generals ulivamein ensemen. Quei veva era la consequenza, ch'ils pursanavels da quellas treis caschadas stuevan trer pustretseh ensemen. Quei fuva enzatgei resch niev e schon daditg dumandava in l'auter: „Tgi so nu'ls de Val tilan uonn pustretsch? Tauns umens drova ina pulita stiva!“ - Basta, ina dumengia suenter messa vegn gl'aug Toni, che veva funcziunau igl onn dad uonn sco cautegia dils „Signurs“ a casa e di si pils ses: „L'otra dumengia vutan ai tagliè pustretsch co tier nus; tschels dus tgautegias on memi stretg.“ Las femnas han sco pigliau tema, „nua cavagliè giu da maun taunta gliut.“ Denton las feglias, treis frestgas, bravas mattauns, han dil rest giu bugen quei suten ed han teniu quei per ina honur.

Daferton han ils treis purtgès survegniu las ordras dil paster grond da visar ils pursanavels e pasturs, mintgin da sia caschada, che la dumengia avon Sogn Martin vegni tagliau pustretsch tiegl aug Toni - in num che in'entira vallada enconuscheva. Fideivlamein ein ils treis purtgès serendi duront la jamna ora casa per casa e visau ufficialmein ils purs. Ils treis buobs spitgavan vess sin la dumengia, pertgei els selegravan buca schi strusch d'astgar cumparer per l'emprema gada tier in pustretsch, dil qual els havevan udiu tontas gadas a tschintschond. Dasperas tenevan ils pigns per ina honur d'astgar seradunar cun tons umens.

Tiegl aug Toni havevan las femnas era buca fatg serasontga duront la jamna ora. Ellas vevan lavau en stiva e stebli ed il zuler, mess si auters umbrivals, pinau tier aunc in per autras measas, eran sedadas ora per suppias e bauns e temprau en buns lamegls ellas cazzolas, pertgei cazzolas vevan ins da lezzas uras aunc buca dapertut.

La dumengia da gentar ha la famiglia digl aug Toni giu da tschintschar mo dil pustretsch. Tuts selegravan e tenevan per ina honur da saver retscheiver tons umens, giuvens e vegls. Il pign Battesta, il benjamin dalla famiglia, quintava schon giu davos tgei meisa „ils Signurs“, „ils Magnancs“ ed „ils Purs“ hagian da seser e nua ch'ils pasters e purtgès hagian da star, cun ils quals el leva lu era tener cumpignia e manegiava alla finala: „In auter onn scheis vus era ir ad alp mè.“ La mumma pudeva rir, „aber sche té vegnas culla brocca, lu catschain nus puspè aninasé!“ - Las mattauns manegiavan, ch'ils umens

duessien ir oz in tec pli baul a perver e lu buca emblidar da purtar questa sera empau pli bia latg a casa. Pertgei, saveva mintgin. Era eis ei vegniu fatg giu da tschenar pli baul e da dir immediat suenter ils paternos.

Ei pudev'esser entuorn las siat. Ei finescha ual da tucrar d'Ave Maria. Ina dallas feglias, la Catrina, ch'era stada a rusari, manegia: „Ussa vegnan ei cun ignèda.“ Igl aug Toni finescha ils „paternos“ cun aunc dir las sontgas tschun plagas. Las mattauns dattan aunc ina rugalada las measas, suppias e bauns, caveglian ina cazzoletta on zuler e rugaleschan lur fatgs en cuschina. La mumma sesa sin baun-pegna e seregorda vinavon tut persula da quel e tschel culla corda paternos. Igl aug Toni ha aunc dau in'egliada ella gasetta, ferton ch'il Placi, il mat-grond, pren neunavon las stialas ed il carnet dils quens dalla caschada. Il Battesta cuora traso vidaneu, mira tras las finiastras, sche negin vegnessi aunc. „Ussa vegn enzatgi!“

E pilver, ei vegnan. Trops e trops da treis e quater ensemen a sediscurend bien e dad ault, sco igl ei moda tier nus. Ils dalunsch ein, sco ordinari, ils emprems: Il Fidel Flurin, il Fidel dils Giachens, il statalter Peder, Vigeli Peder, Franz Giusep, Gion Martin, tuts vischins da Selva e lu il Sep da Dieni cun els.

„Buna sèra!“ - „Bien onn!“, e l'entira famiglia fa beinvegni tier nus! „Prendai plaz enzanua!“ „Co survegnis vus il dètg urden questa sèra, manegia il Fidel Flurin. - „Mu vus stuais vai pazienza cun nus“, manegia la mumma e gl'aug, ch'eran levai si per salidar ils umens. „Vus vais giu gliunsch de vegni ora“. - „Cun quai tgi fo de quella aura, sche s'ei bi ira.“ - E puspei audan ins novas caneras sut casa ed on zuler. E neuadenasi ed en stiva vegnan entiras roschas, umens serius, temprai e bein stampai, umens cun barbas cuortas pauc cultivadas, cun fatschas frestgas, scardalidas dall'aura, umens en lur sempel vestgiu da carpun, cun camischa da lenziel alv sco la neiv e nua ch'il culier ei vid la camischa. Ils biars cun l'usitada capetscha liunga da seida sin tgau cun la gronda miserocla, che tonscha sper l'ureglia seniastra giu tochen sil pèz; ils umens pli vegls cun pintgas-capetschas, neras cun tingalin agrads. E denter quels umens serius era giuvens plein veta e plein forza, cun vestas cotschnas e barbis bein strihai. Era quels portan la capetscha seida, che negin pren giu en stiva. A tuts vegn ei fatg da vart dalla famiglia digl aug Toni cordial beinvegni e prende plaz. Canera e rueida, sgnoccas e risadas vi e neu detgavunda. Tuts eran gie enconuschents, buns vischins e da stupenta luna.

Enteifer ina mes'ura eis ei serimnau ina massa umens, quasi tuts pursanavels dallas treis caschadas cun lur fideivla fumeglia dad alp. Ei fuva cheu ina entira banda Giachens e Gions, Giachen Antoni, Giachen Giusep, Giachen Fidel, Gion Mihel, Gion Andriu, Gion Felici, Gion Paul. E lu Vigeli pign, Vigeli dalla Maria, Lezi dil farrer, il Catriner, il Gader, il grond Madlainer, il grond Stèn, il grond Cavegn, il Giossi pign, Vigeli dalla Tina Hoha, Gion Antoni dil Stiafen, Toni Hasper, il grond da mulin, Rest Valentin dalla Gada, Sep Flurin, Sep Martin, Sep Antoni Paul Mariusch. Basta da quei da 40 pursanavels e lu da quei da diesch pasturs cumpigliau ils starlers dallas genetschas, il starler pign ed il starler grond.

Pia da quei da 50 umens tiegl aug Toni questa sera, ina detga partida! Bien che la stiva ed il stebli grond eran ualti spazius; tut ha oreifer plaz. Igl emprem audan ins aunc ora enqual vusch singulara, per exempel quella dil Vigeli dalla Tina Hoha, mo ei vegn lu pli e pli viv ed en buca ditg eis ei ina cusseida, sco da gentar da s.Placi on claustra.

Havend tratg ina tarmenta presa, leva il grond da mulin sin peis e di che tut auda : „Ju fuss dal maini d'entschaiver ingnèda, sinaquai tg'ins sappi ira bien a baud a letg. Damaun stu ju ira se Cungieri e runar giudora fain a pastg.“ „Te as raschun, nus lain entschaiver“, grescha il cautegia denteren, „i è nueta memi baud!“

„Sche tut è co, sche vi ju leger giu ils quens“; cloma gl'aug Toni, in um brac cun ina brava barba grischa, „ju a è priu ansiamen ils quens de tschels dus tgaustegia!“

„Gie, fagjai vinavaun“, marmugna il Rest Valentin dalla Gada, „i o dau las siat!“ „Bien, lu cuschai, tg'ins audi“, dian plirs.

Quen dall'alp Val Val	
sco usitau las messas	15.00
il starler	335.00
igl emprem paster grond	210.00
il secund paster grond	125.00
il tierz paster grond	115.00
8 sacs sal	88.80

tscheins per treis preuls	28.50
paster pign ha giu	85.00
l'auter	45.00
il tierz	40.00
purtger dils „Signurs“	27.00
purtger dils Magnancs“	25.00
purtger dils „Purs“	18.00
per ieli da cazzolas e fildirom	3.35
per pinar ils dus scutgers	6.25
per metter si in tscherchel silla panaglia	0.80

Notabene: „Ussa fuss ai aun co quels 6 francs pel donn tg'els pors on fatg; il gerau o fatg ora 6 francs, a quels stuain nus piè.“ „Quai daien ils purtgès piè; quels smarschanès“, grescha il Vigeli dalla Tina Hoha, „fagevien lur obligaziun, tochen tge vegnevan giun Scharinas a mavan pels clavaus della gliut enturn a mu fa dagrettas.“ - Ils paupers purtgers ein vi davos pegna e sgratan davos las ureglias.

„Per posta de 6 francs fagiain nus bétg uiara, quai pudain nus bèn piè“, manegia Gion Felici.

„Tgi vut fa scarvon? Ju sun vegls a vai bétga buna memoria. Qual daien quels dus giuvens lo fa, il pign Hetz al Gion Flurin; quels en stai on claustra, son ben fa quai; té Placi sas era gidar“, camonda il cautegia dils Magnancs, il Leci dil farrer.

„Nus main on stebli; lo vain nus ruaus“, di gl'aug Placi. Pia van els treis on stebli per buca vegnir mulestai da far ora ils quens. Mo en stiva entscheiva ei ussa da camifo.

Ils umens empau sils onns ein entuorn ina meisa e fan politica sur dalla stad vargada. Plirs ein dil meini da transportar las tegias „Sél Cuelm“ empau pli ensi; auters protestan. Il Giachen Martin, dil scarvon vul far remediar la via dallas pegas ed era quella dallas petgas. Sin quei meini rispunda tut da vilau in ord la caschada dils „Signurs“. „Gl'emprem rugalai ils tetgs, tg'ins hagi selmains suscht en létg.“ - Sin quella remarca dat ei ina hazra rueida e quei ch'in sa buc, recloma l'auter.

Vi entuorn in'otra meisa, sesa in'entira roscha „Magnancs“. Els prendan neunavon la stiala da latg, in cunti, in rispli e la buorsa. Els rugaleschan giu il latg, ch'ei han da ver ni da dar in a l'auter. Mintga crena cuosta tschun raps. Tgi che ha daver survegn treis raps e tgi ch'ha che maunca sto dar tschun raps per crena.

Il starler, ils pasters gronds e pigns ed ils purtgers sesan giu el cantun sper la pegna cull'onda Tina e sias mattauns e raquantan ad ellas ils pli daniev e las pli bialas praulas ch'els san. Las mattauns pon rir da bien cor sullas storgias e stuccas dil purtger pign, Tgetgel. Per siu cletg s'el buca presents questa sera. Il Giachen Antoni Gader raschuna: „Quei di ch'il Giossi pign ei vegnius si a caschar, ha ei dau la detga cumedia. El ha cumandau al Tgetgel, ch'el dueigi ira si ella tegia dils Magnancs e dumandar il scutger grond da metter en il latg, pertgei ch'ei hagian buca curtès avunda. Ils Magnancs han lu detg, che sch'ils „Purs“ hagian ch'ei catschi aschi dil gianter, sche veglien ei pia far quei survetsch - ed han cargau en il cucu e schau purtar quel giu tiels purs, mo han aunc dau ad el la cunzina da far avon ina viseta alla caschada dils „Signurs“: ed aschia ein quels chezers vegni da bastardar l'entira busecca.“

Sin quella historia suondan aunc autras pli legras: Tutenina dat il paster grond ina menada al raschioni - ed ussa vegn ei dau la tecca ton da gries, che l'ureglia seniastra da tut las casarinas han franc e segir entschiet a schular. Il tema principal ei il resti da letg. Il purtgerdils „Signurs“ fa valer, che las mattauns dil Stèn hagian dau si uonn lenzeuls, ch'erien cuntschai tondanavon cun autras scrottas, ch'ins fussi mal vegnius ora tgei toc materia eri propi lenziel e tgei scrottas; la cozza dallas Mihèllas eri aunc mender; lezza veva alla fin dalla stad tanientamein scarps, che la damaun cu ei sedestadvien, vegnevi il purtger grond per ordinari tras ina ruosna cul tgau, il paster pign cullas combas ed il signun culla bratscha. Propi sco'ls peschs ella reit. Il madrat che las Mariuschas hagian dau si questa stad, eri schubers sco'l scussal da cuschina dalla „de pors“ da Tschamut. Quei fuss denton aunc stau ina; il pir seigi stau, che las miurs cartevien ch'ei setracti d'ina patgna grascha-nuorsa, ed hagian fatg pigliola enamiez il madrat. - Dils curtès tschufs e dallas sadialas cutridas, ch'enqual dils „Signurs“ dettien si, seigi meglier da quescher; lezza descripiun savessi far render da gigin perfin. Quei ch'ils pasters pigns raquantan ussa dallas spisas, che mintga pur porta cu'l vegn si a caschar, gliez ei è buca tut hanau. L'emprema gada cul grond Madlainer ei vegnius si ha'l purtau ina termenta „petta cun uettas“, mo els hagian tuts ensemen stuiu magliar da schluppar, avon che vegnir tier in'uetta.

Mo la pli gronda fiasta han ei giu culs tagliarins dallas mattauns dil Toni. Il starler manegia: „Tgei futra haveis vus autras e fatg lezza ga? In di beinmarvegl vegn vies bab da tegia en e di, che sias „buebas“

hagien lu dau in bien solver oz. El pren neunavon in hazer mantun tagliarins ord la brenta e fa la remarca: per far vegnir pli buns els, ha la mumma dau vegn raps allas buobas, per schar cumprar e metter en uettas manedlas!“ A nus mavan las sbabas bihurti per la bucca entuorn. Nus dein lu buca maufer vidlunder; mo strusch dau ina lagutida, che tuts fan si ina tschera, sco sch’ei vessen la bucca plein - strighel. Vus stodas zeplas vevas mess en peiver enstagl uettas els tagliarins.“ Quei ei stau ina fatala praula per ellas.

Mingtaton empiara ussa in ni l’auter, sche quels en stebli hagien buc aunc finiu. Mo lezs ein aunc fatschenta e perquei entscheivan ils Purs, Magnancs e Signurs en stiva in’altra fatschenta.

Ils Purs davos las measas han finiu cun igl ulivar il latg e mettan en sac stialas e buorsas. Els han aunc da trer ora in cautegia per caschada sin la proxima stad. Quei dat all’entschatta empau da sestrer, pertgei che negin vul neu - e tuttina eis ei denteren da quels, ch’ein loschs sin quei uffeci.

Mo la fin finala reussesch’ei e tuts ei cuntents che quei ei vargau. Lu suonda zatgei pli delicat, zatgei ch’ei beinsavens stau il crap da scarpetsch da beinenqual segrida.

Ei vegn numnadamein tratg ord la capiala la caschada, che sto ira en Val Giuv la proxima stad. Ils pursanavels dall’Alp Val Val ein enconuschentamein parti en treis caschadas: Signurs, Purs e Magnancs. Ina quarta caschada consista ord purs da tuttas treis caschadas e senumna „Bastardada.“ Quellas treis caschadas consistan ord 30-35 purs. L’alp porta circa 180 vaccas. Pér ussa vegn ei propi tagliau pustretsch! Igl esch-stebli sesarva e neuaden stiva vegnan ils quintaders, che han giu da smaccar beinqual nus. Els han buca mo giu da quintar o il quen dallas expensas; gliez fuss alla finala stau pipas, il pir ei co rabbitschar en pustretsch las entradas!

Culs pors eis ei aschia, che sin miatga duas vaccas ha il pursanavel il dretg da cargar in: quels che survargan in per duas, pagan in franc per piertg. Las midadas vegnan dadas sin mintga duas vaccas ina. Tgi che ha fatg dapli vegni pagau in franc per midada, e quels ch’han fatg memia paucas, ston pagar in franc per ga.

Cura che tut ei stau stediamein en quen, eis ei aunc vegniu quintau ora, con ei tuchi sin mintga vacca e genetscha. Era per la marena han ei tagliau en 15 funs pieun, diesch funs caschiel e 20-25 liters vin. Il Placi fa da saver ch’il quen seigi en uorden: „Nus vain quintau ora tgé vegn sco suonda:

Genetschas 6 francs e 27 raps l’ina e vaccas 5 francs e 27 raps l’ina.

Tratg giu rubas e strubas restass ei lu aunc ain cassa in plé de 32 francs. Co dund’ju aun a mintga pastur il rodel, tg’el sappi con e nua tg’el hagi de trar ain. - E dal reminaint, spetg’ju sen propostas tgei pagliè a mauns culs 32 francs tge vonzan?“

Il purtger dils Magnancs veva daditg spitgau sin quella nuviala e cloma perquei tut dad ault: „Ussa main nus pel vin!“

„A da té duess ins dar vin anzanu’auter, té ragner!“ dat il Paul Mariusch in giap denteren. Mo spert sissu il Catriner: „Quai vegn dau pellas olmas, tge té bégn sappies!“

Ils biars denton, cunzun ils Magnancs, dattan ina scurlada il tinghelin e fan valer, che cun 10-12 francs per las olmas fussi ina bufatga. Ei vegn votau - e quei meini peglia il pli.

Pér ussa vegn ei propi il legher. Il cautegia camonda als pasters da prender las brentas digl aug Toni ed ira vidoragiu tiella Maria Barla Muggli e far dar 20-25 liters vin. Ils pasters fan buca dir duas gadas e van cullas brentas, sco’l da Medel cu’l ei ius pil sulegl.

Denton peina l’onda Tina il puschegn e sias buobas rasan tuaglia. Pil scarvon camonda gl’aug Toni da far in bien caffè, pertgei el hagi mal il tgau. Quei ei ver, mo tut che ri cul pauper scarvon da caffè. Igl ei ina tanienta mahoia glieud en stiva ed els dus stebli, ch’ils glas da vin pon buca tonscher. Perquei ston las femnas vegnir neunavon cullas miolas bialas, ch’il hab veva purtau neuasi da Ligiaun in onn d’ina buna fiera. La mumma ei da quei nuota pli ch’inton cuntenza - mo la Catrina ha il bi quét da survir si en quellas bialas miolas da porzellan als mats dils „Signurs“.

En tut ein ei tschunconta personas: Era l’onda Tina e sias stupentas mattauns ston tener cumpignia. Quei tuts che pretendan: ils Signurs, Purs, Magnancs e Bastards. Igl emprem ein, las buobas schenadas, mo ei va buca ditg; ch’ellas ein pli che cuntentas dad esser en quella legra societad.

Mo il puschegn da pustretsch ei persuenter veramein oreifers. Sin tagliors tarlischonts; vegn ei surviu ina pischada melna sc’in aur ed in caschiel fin plein rusneclas e d’ina color „scu piun culau“. Sin auters tagliors meins tarlischonts, mo tuttina sereins sco l’aua da Val Val, portan las femnas neuaden stiva entiras plunas talgias-petta e barbalada. Purschend ina detga talgiuna al purtger, manegia la Rosa:

„Quell’ièda stus te speronza bétga schluppar de magliè avau tgé vegni tier in’uetta!“

„Gliez depiand’aun, sch’i e betg ain paiver?“

Sin quei suonda ina risada che las finiastras tremblan. Lu manegia il Vigieli dalla Tina Hoha: „Té purtgè pign, meritar meritasses te schagliuc nuet. Cons signals as te fatg giu questa stad sel Calmut? Nevetg, quai arda meglier tge la draussa! Te mu traffica usche vinavaun, epi sietta il militer giu té in de.“

„Quels lo ben“, rispunda il frestg mattatschet, „quels on avunda de sittar giu la crappa, numdir lagagier sella gliut!“

Puspei ina legra risada.

Sin quei tenta il Sep Flurin, il paster pign! „Té tuler lo vigiu el cantun della maisa, a da té dess ins da mu aua. Cuntas iedas as te schau ira las vaccas a magliè de quei dils tudestgs; te sas ben tgei ch’ju manegia; ils ensolvers dils cotschens d’Ursera?“

Biars pon rir da bien cor; auters fan sco sch’ei sesmarvegliassen: „Udis, udis. . . ?“

Il paster pign ei buca da penn e dat prompta risposta: „Vus Sep Flurin duvreis nuéta selamentar pervia de gliez; sche vossa Crutscha - ladra - vess betga magliau dals tudestgs, vesses vus franc e segir betga tratg taunta stèra. Gliez mu cartai!“

Puspei risadas; il paster grond metta aunc vitier: „Bravo, petta pagada!“

Aschia vegn ei raquintau e ris e puspei ris e raquintau ad incuntin. Vonzeivi entscheiva il Rest Valentin dalla Gada a vegnir leghers e lu han tuts da far avunda mo cun tedlar. Denter bia bialas detgas e praulas, raquenta el oz ina reschnova, era per cudizzar in techet il caluster: „Ina gada ei la davosa dunschala da Putnengia vegnida fetg malsauna. Avon che murir ha ella cumandau, ch’ei stoppien satrar ella cun tut siu resti. Era las rintgas ed ils anials d’aur astgien ei buca prender naven. Ell’ei lu morta ed ils ses han fatg sco ella veva cumandau. Il caluster ha viu ch’ei han mess ella el vischi cun quellas custeivladads. La notg sissu eis el vegnius en santeri per cavar si la dunschala e prender igl ani d’aur. Cura ch’el ha vuliu prender quel ord il det, ha la dunschala tratg anavos il maun. Il caluster ha pigliau ina stermentusa tema ed ei currius ton sco’l ha pudiu a casa. La dunschala ei è levada si ed ida a casa ed aunc vivida bia dis ed onns.

Tut che muossa interess ed il Rest Valentin dalla Gada raquenta e raquenta senza trer giud bucca.

Tuttenina dat ei las dudisch ed in’entira partida seglia sin peis, svid’o ils glas e fa tschera dad ira.

Mo enaquella camonda il Toni allas femnas da vegnir cul caffè. E neuden vegnan ei cun termentas caffetieras da treis peis e ruoguns dil Vigieli hafner senza fin. Quels feman sco tgamins e derasan in fried da nuir. Capeivel che negin protesta pli encunter ina tala splendida hospitaliad. Gnanc il Testa buc, il purtgè dils Magnancs, che veva buiu bravamein vin e che schemeva buca legher mintgat: „Mu Dius de miu vianter!“ Il caffè ha denton scapentau il schani e fatg bein a tuts.

Ei dat l’ina ed ussa ha ei num ir a casa. Mo avon engrazia il cautegia dils Magnancs, il Lezi dil Farrer, en in cuort plaid, er en num dallas autras caschadas al Toni ed alla Tina - e fagend profunda reverenza - era allas treis frestgas mattauns, che hagian fatg honor oz a lur vegls. El plaidi segir en num da tuts ils presents, sch’el exprimi gia oz il giavisch e la speranza da puspei saver tagliar pustretsch in’auter onn ella medema stiva ed en medema pasch e harmonia.

Cun quels plaidi van ils pursanavels encunter casa, havend dau il maun agl aug Toni ed all’entira respectada famiglia.

„Mu sche Dius partgiri e sen savasai in’auter onn!“